

haardvuur beklagen, dat ze aan dezelfde universiteit doceren. Dat ze elkaar niet kenden was daar aan te wijten dat ze nooit een senaatsvergadering bezochten die in psychologisch opzicht tot de merkwaardige bijeenkomsten behoort, welke denkbaar zijn: deze tellen een steeds sprekende kleine bovenlaag een steeds zwijgende onderlaag en een onbestemde tussengeleding van niet dagelijks aan discussie gewende bekwame figuren – ze dicteren liever –, die tot een mokkend zwijgen en een harts-tochtelijk uitvallen gelijkelijk gepraedisponneerd zijn.

De grootte van een universiteit laat zich of men wil of niet, gevoelen. Wanneer iemand denkt aan het Engelse type zoals in het bijzonder dat van Oxford en Cambridge – die men uiteraard tot geen prijs mag vereenzelvigen, want ze verschillen nog sterker volgens hun leerlingen dan te onzent Leiden en Utrecht doen –, zal hun een doorbreken van het „college-system” – veel studenten moeten op kamers wonen – onvermijdelijk schijnen. Wie zich de gedurende een lang tijdperk gangbare Duitse universiteit voor ogen stelt, begrijpt hoe men in moeite geraakt met een op talentvolle jongelui afgestemd onderricht. Straffe studiebegeleiding valt lastig te bieden.

Bestaande grote vrijheid te studeren naar verkiezing kan nauwelijks of in het geheel niet meer worden gelaten. Universiteiten en hogescholen zijn uiterst kostbaar. Wat Nederland voor 6500 studenten bezwaarlijk betalen kan, is het straks voor **d**ubbele, naderhand voor driedubbele getallen met behoud van de tot dusver gebruikelijke academische methoden en voorzieningen niet in staat te financieren.

Geheel redelijk wordt er aangedrongen op groter doeltreffendheid van het wetenschappelijk onderricht: een afvalpercentage van tegen de 50 in een aantal studierichtingen acht men te hoog. Voor betere resultaten wordt dan veel verwacht van selectie, meer hulp bij de studie, vereenvoudiging of concentratie van de stof, scherper toezicht.

Inderdaad slagen er in Engeland meer eerstejaars dan bij ons in na verloop van een redelijke periode hun studie te beëindigen. In aanzienlijke mate mag dit echter op rekening van speciale door verschillende universiteiten gestelde bijzondere toelatingseisen worden geschreven. Dit op zichzelf verdedigbare systeem kan er toe leiden – wat in Amerika zich heeft voorgedaan – dat de gelijkwaardigheid der wetenschappelijke onderwijsinstellingen verdwijnt. Daarnaast wordt de betekenis